మమకారం

సాయంత్రం ఆరున్నర అయి ఉంటుంది...

ఆఫీసునుంచి ఇంటికి చేరుకునేటప్పటికి ఆ వేళయింది. గబగబా మొగం కడుక్కొని, అద్దం ముందుకి చేరి తల దువ్వుతూంటే, కాఫీ అందిస్తూ – "మా సుగుణా, రాధావాళ్ళు రేప్పొద్దున్నే వస్తాండారండీ!" అంది సీత.

"అట్లనా, జాబు రాసినారా?" అడిగాను.

"ఊహూ – ఫోన్ చేసి చెప్పింది సుగుణ"

"దసరా సెలవులు కదా! అందుకే అందరూ..." అంటూ ఆపేశాను.

"మనల్ని చూడాలని అనిపిస్తా ఉందంట"

"మనల్నా... మన కంత సీన్ లేదు కానీ... నీ కోసం వస్తా వుంటారులే..." అన్నా.

"ఇంక చాల్లెండీ! మీరంటే వాళ్లకి ఎప్పుడూ ఇష్టమే... మీరే... ఏందో ఒకటి అనవసరంగా వాగేసి నా ప్రాణం మీదికి తెచ్చి పెడతా వుంటారు. అయినా మా చెల్లెల్లందరూ మీకంటే ఎంతో చిన్నవాళ్లు కదండీ! అందర్నీ క్షమించేసి వదిలేయకూడదా!" అన్నది సీత బతిమాలుతున్న ధోరణితో. సీతలో ఉన్న ఈ తీరే నాకు యమాగా నచ్చేది.

"వాళ్ళు ఈడకి వచ్చే సమయానికి నేను మడకశిరలో ఉంటాను తెలుసా?"

ఆమె అయోమయంగా మొగం పెట్టి – "అదేందీ – మడకశిరకు ఏ పనీ?" అంది.

"ఆఫీసు ఇన్‌స్పెక్షన్ కదా... మా కొలీగ్‌తో పాటూ పోతున్నా! అక్కడే రెండు రోజులుంటాము".

"అట్లనా... సర్లే" అనేసి వంటింట్లోకి వెళ్లిపోయింది సీత.

సుగుణ, రాధలు సీతకు చెల్లెళ్లు. వాళ్లిద్దరూ పెద్దగా చదువుకోలేదు. కానీ, వాళ్ల భర్తలు ఇద్దరూ అధ్యాపకులే! సుగుణ భర్త కామర్స్ లెక్చరరు. గుంతకల్లు డిగ్రీ కాలేజీలో. రాధభర్త గుంతకల్లుకు అతిదగ్గర ఊర్లోని జిల్లాపరిషత్ హైస్కూల్లో సోషియల్ అసిస్టెంటు.

నేను ఎవరితోనూ ఏ గొడవ పడే మనిషిని కాను. అది సీత పుట్టింటి వాళ్లందరికీ తెలుసు. అయితే, ఈ పొద్దు సీత ఇట్లా మాట్లాడుతూ ఉందంటే, దానికి ఆర్నెల్ల కిందట జరిగిన ఒక సంఘటనే కారణం.

అదేమిటంటే-

ఎండకాలం సెలవులకని సీత పిల్లలిద్దరితో పాటూ బళ్లారిలోని వాళ్ల పుట్టినింటికి పోయింది. రెవిన్యూ వాడిని కాబట్టి సెలవులన్న అదృష్టం ఎట్లానూ లేదని చెప్పి, ఒక ఆదివారం ఉదయమే బళ్లారి చేరుకున్నాను. అక్కడి ఇంటి వాతావరణం చూస్తూ ఉంటే భలే ముచ్చటగా ఉంది. సీత చెల్లెల్లూ, వాళ్ళ భర్తలూ, పిల్లలూ, సీత తమ్ముళ్ళిద్దరూ వాళ్ళ భార్యలూ, పిల్లలూ అంతా ఒకచోట చేరి ఉండటంతో కనుల పండుగగా ఉంది.

పిల్లల కేరింతలూ, ఆటలూ, వాళ్ల మధ్య చిట్టిపొట్టి తగవులూ, కొట్లాటలూ, ఏడుపులూ ఒకవైపూ...

వదిన మరదళ్ళ సరసాలూ, విరసాలూ, బావ బామ్మరుదుల వెక్కిరింతలూ, జాంతణాలూ మరొకవైపూ...

అక్కాచెల్లెళ్లూ, తమ్ముళ్లూ వాళ్ళ ఒద్దికలూ, ప్రేమలూ, అప్యాయతానురాగాలూ ఎక్కడయితే ఉంటాయో! అక్కడ స్వర్గతుల్యమే అనడానికి పెద్ద ఉదాహరణ మా అత్తగారి ఇల్లే!

తెల్లవారే అయిదు గంటలకే లేచి అప్పటి నుంచీ వంటలు చేయడంలో మునిగిపోయి ఉంటుంది మా అత్త.

ఇంక మా మామ పొద్దున్నే పేపరు చదివేటపుడు మాత్రమే అతను ఒంటరి. పగలంతా పిల్లల్లో తను ఒకడయిపోయి ఆడుకుంటూ ఉంటాడు.

అప్పటికి ఇంకా టైం ఒంటిగంటకాలేదు. ఎందుకో అక్కడున్న పిల్లల్లో ఒక కొత్త వాతావరణం కనిపిస్తూ ఉన్నది. అదేమిటా అని కొంచెం పరిశీలించితే నాకు అర్థమయింది. ఇంతకు మునుపు మాదిరి వాళ్ల సంబోధనలు లేవని తేలింది. ఎట్లాగంటే - చిన్నాయన, పిన్నీ, మామ, అత్త పిలుపులను ఆంటీ, అంకుల్‌లతో సరిపెడుతున్నారు. అట్లా మమ్మల్నందర్నీ పిలుస్తున్నది ఎవరో కాదు సుగుణ, రాధల పిల్లలు. ఎందుకో కానీ, కాసేపటికే నేను భరించలేకపోయాను.

ఆ పిల్లల్ని పిలిచి 'ఆంటీ అంకుల్' అని పిలవకూడదు అంటూ, ఎవర్ని ఎట్లా తెలుగు వరసలతో పిలవాలో చెప్పాను. ఆ పిల్లలు నావైపు చిత్రంగా చూసి సరేనన్నట్టు తలలూపి వెళ్ళిపోయారు.

అరగంట తర్వాత మళ్ళీ నా బావమరుదుల్ని వాళ్ళ భార్యల్నీ 'ఆంటీ అంకులం'టూ సంబోధిస్తూ ఏదో ఫిర్యాదు చేస్తున్నారు. అప్పుడు సరిగ్గా సీత నవ్వుతూ వచ్చి నా పక్కన కూచుంది. ఈ విషయం మెల్లిగా ఆమె చెవిలో వేశాను. సీత అదో మాదిరి చూసి - "ఏం? 'ఆంటీ, అంకుల్' అంటూ పిలిస్తే పోయేదేముంది నీకు"? అంది.

ఇంగ్లీషు వారికీ, మనకీ వావివరసల్లో చాలా తేడాలుంటాయనీ, వాళ్లు చిన్నాయన కూతుర్నయినా పెళ్ళి చేసుకోవడంలో తప్పు కాదనీ, అందుకే వాళ్ళకు అతి తక్కువ

సంబోధనలున్నాయనీ, మన సంప్రదాయానికి ఆ వరసలు పనికి రావనీ, ఏదో పరిచయస్తుల్నీ, మిత్రుల్నీ మర్యాదకోసం పిల్లలు 'ఆంటీ, అంకుల్' అని పిలిస్తే సరిపోతుందనీ... వివరంగా చెప్పాను.

మహా పండితురాలు, వచ్చి పామరుడిని చూసిన చూపొకటి నా మీదకి విసిరి - "మీరు ఈ కాలం మనిషి కాదు. ఏ మారుమూల పల్లెలోనో ఉండాల్సిన వారు. అమ్మానాయనల్ని మమ్మీడాడీలు అని పిలిస్తే అరికాలి నించీ నడినెత్తివరకూ మండిపోయి, అదేమన్నా మన కల్చరా, సెరికల్చరా, ఆక్వాకల్చరా అంటూ ఉపన్యాసాలిస్తారు. ఇంక 'అంకుల్, ఆంటీ'లు మీకెట్ల నచ్చుతాయిలే!" అంది. ఆమె మాటల్లో తీవ్రత లేకపోలేదు.

మరి ఆమె అట్ల మాట్లాడితే నేను ఒంటికాలి మీద యుద్ధానికి సన్నద్ధమవుతానని మీరు ఊహిస్తూ ఉంటారు. అయితే, ఇక్కడొక మెలిక ఉంది మరి. సీత మహా చతురత గలది. మాటలు ఎంత తీవ్రంగా ఉన్నా, ఆమె కళ్ళు నవ్వుతూ ఉంటాయి. బుగ్గలు నవ్వుతుంటాయి. బుగ్గల మీదున్న సొట్టలు నవ్వుతుంటాయి. పెదాలు ఎర్రగా నవ్వుతుంటాయి. వాటితోపాటూ పందెం వేసుకున్నట్టు పళ్లు తెల్లగా నవ్వుతుంటాయి. మొత్తంమీద ఇన్ని నవ్వులు నా కళ్లెదురుగా ఉంటే మాటల్లోని తీవ్రతని ఎట్లా ఫీలవుతాను.

ఆమె ఎట్లా అన్నా ఆ మాటల్లో నిజం లేకపోలేదు.

మన భాష అన్నది మన సంస్కృతికీ, మన జీవన విధానానికీ ప్రతీక అని నా నిశ్చితాభిప్రాయం. మేము పిల్లల్తో 'అమ్మానాన్న'లనే పిలిపించుకుంటున్నాం. అది నా సంస్కృతిగా, నా జీవన విధానంగా భావిస్తాను. నా తండ్రిని నేను 'నాన్నా' అంటూ పిలిచినపుడు, ఆయనకు కలిగిన ఆనందం, వాత్సల్యం - ఈ పొద్దు నా పిల్లలు నన్ను 'నాన్నా' అని పిలిచినపుడు నాకు కలగాలి. చదువుకోసం, ఉద్యోగం కోసం ఇంగ్లీషు అవసరమైతే నేర్చుకుంటాం. అంతేకానీ వాళ్ళ ఆచార వ్యవహారాలూ, వాళ్ల జీవనశైలీ మనకు అనవసరం అన్నది నా వాదన.

ఆ సాయంత్రమే అందరం వరండాలో కూచుని కాఫీలు తాగుతున్న సమయాన - "ఏమ్మా! రాధా! సుగుణా! మీ పిల్లలు పిలుస్తున్న వరసలు గమనించారా - తెలుగు వరసలు పిలిపించండి పిల్లల్తో" అంటూ గట్టిగానే చెప్పాను. వాళ్లయితే మొగాలు మాడ్చుకున్నట్టు అనిపించింది.

అనంతపురానికి వచ్చినాక సీత నాకు క్లాసు పీకింది. సుగుణ, రాధలు ఎంత బాధపడినదీ చెప్పింది - "బావతో మాట్లాడాలంటే మరదళ్లు భయపడే పరిస్థితి తెచ్చి పెట్టినారు... ఇంకెప్పుడూ వాళ్లను ఏమనకండి" అంటూ వార్నింగ్ లాంటిది పరోక్షంగా ఇచ్చింది.

"అది కాదు సీతా! ఈ మధ్య సినిమా పాటలు ఎట్లా వస్తా ఉండాయో గమనిస్తా ఉన్నావా? "ఆంటీ కూతురా అమ్మో అప్సర ముస్తాబు అదిరింది... అంకుల్ పుత్రుడా హలో మన్మథా... అంటూ వస్తున్నాయి. రేపొద్దున మీ సుగుణ కొడుకు రాధ కూతుర్ని ఈ పాట పాడి ప్రేమిస్తున్నట్టు చెబితే ఏమిటి పరిస్థితి? పెళ్లి చేస్తారా?"

"ఛీ ఛీ... ఏమ్మాటలవీ... మీ నోటికి..." చెప్పలేనంత విసుగును ప్రదర్శించింది మొహంలో.

"...హద్దుండదు సరే... ఈ అంకుల్, ఆంటీ పిలుపులతో రేప్పొద్దున జరుగబోయేది అదేనే పిచ్చిదానా!"

ఆ తర్వాత ఎన్నిసార్లో మా మరదళ్లు వాళ్ళక్కయ్యకు ఫోన్ చేసినపుడల్లా 'బావ, మమ్మల్ని చూస్తే కోపగించుకుంటాడేమో అంటూ ఉంటారు'.

❁ ❁ ❁ ❁

ఆ మరుసటి రోజు ఉదయమే నేను 'మడకశిర'కు బయల్దేరి వెళ్లాను మా కొలీగ్‌తో పాటూ -

మండల ఆఫీసు చేరుకున్నాక అక్కడినించి సత్యానికి ఫోన్ చేశాను. అతను పదేళ్ళుగా నాకు మంచి మిత్రుడు. ఆ ఊర్లోనే ఒక స్వచ్ఛంద సంస్థను నడుపుతున్నాడు. తన ఇంటి అడ్రసు చెప్పి రమ్మన్నాడు. అతని కుటుంబం గురించి కొంత వివరమడిగాను. అతనికి ఇద్దరు మగపిల్లలనీ, వాళ్ల అల్లరే తనకు ఎంతో సంతోషాన్నిస్తుందని తెలిపాడు.

ఎందుకోగాని సత్యం గుర్తుకురాగానే వెంటనే ఇంగ్లీషే జ్ఞాపకానికి వస్తుంది. అతను గుంటూరు, ఆంధ్ర క్రిష్టియన్ కాలేజీలో 'బి.ఏ. చదివాడు. దాంతో అనర్గళంగా ఇంగ్లీషు మాట్లాడ్డం అలవడింది. ఇంక అతను పెళ్ళి చేసుకున్న అమ్మాయి బెంగుళూరులో ఇంగ్లీషు దొరసానుల పెంపకంలో చదువుకున్న మలయాళ స్త్రీ. ఇంక ఆ ఇంట్లో తెలుగు పలుకుకు చోటు ఎక్కడుంటుందీ? ఆంధ్రదేశంలో ఇంగ్లీషు మాట్లాడే కుటుంబాన్ని చూడాలన్న ఉబలాటం బయల్దేరింది నాలో.

❁ ❁ ❁ ❁

ఆఫీసు ఇన్‌స్పెక్షను నోట్స్ రాయడం కొంతవరకు పూర్తయింది. మరుసటి రోజుకు కానీ పూర్తవదు... ఆ పూటకి విశ్రాంతే... తర్వాత కలుస్తానని మా కొలీగ్‌కి చెప్పేసి, సత్యం ఇల్లు వెతుక్కుంటూ బయల్దేరాను. సులభంగానే అతని ఇంటిని కనుక్కోగలిగాను. వీధి మొగదలలో ఉన్న అంగట్లో రెండు బిస్కెట్ పాకెట్లు కొన్నాను సత్యం పిల్లలకోసం.

చిన్న కాంపౌండులో అధునాతనంగానే ఉంది ఆ ఇల్లు. బయట ఎవరూ కనిపించలేదు. వరండా బయటే నిలుచుని సత్యాన్ని పిలిచాను. నీలం టీ షర్ట్, అదే రంగు పేంటుతో ఉన్న ఆరేళ్ల పిల్లోడు వచ్చాడు. సత్యం కొడుకే అనిపించేంతగా ఉన్నాడు. వాడి వెనకాలే మరో బుడతడు. వాడికంటే వీడు ఒక సంవత్సరం చిన్నవాడయి ఉంటాడు. వీడూ అదే రంగు బట్టలు వేసుకుని ఉన్నాడు.

"మీ డాడీ లేడా?" అడిగాను. నాకు తెలీకనే ఇంగ్లీషు వాతావరణం నాలో ప్రవేశించినట్టుంది. అందుకే 'మీ నాన్నలేడా?' అని అనలేకపోతున్నాను.

"ఊహూ!" అంటూ కాస్త ముందుకు వచ్చి "నువ్వు మామవి కదూ!" అన్నాడు పెద్దాడు.

నేను 'ఊ' అనాలో, 'ఊహూ' అనాలో తెలీకుండా ఉంది. అసలు నన్ను ఎవరనుకుంటున్నాడో వీడు.

"నా పేరు రాజు. మీ డాడీ ఫ్రెండుని అంకుల్‌ని" అన్నాను నవ్వుతూ, నువ్వనుకుంటున్నట్టు మామను కాదు అని తేటతెల్లం చేశాను వాడికి.

"నాకు తెలుసు నువ్వు రాజుమామవని... పొద్దున్న నాన్న ఆల్బంలో నీ ఫోటో చూపించి, నువ్వు అనంతపురంనించి ఇక్కడికి వచ్చినావని చెప్పినాడు" అన్నాడు నవ్వు మొగంతో. తొణుకూ, బెణుకూ లేకుండా వాడు అట్లా మాట్లాడుతూ ఉంటే నాకు ఒకటే ఆశ్చర్యం. అంతకన్నా ఆశ్చర్యం. కేవలం మిత్రుడిని మాత్రమే అయిన నన్ను 'మామ'ను చేయడం. వాళ్ల పేర్లు అడిగాను, చెరో బిస్కెట్టు పేకెట్టు అందిస్తూ.

పెద్దోడు బుజ్జీ అని, చిన్నోడు 'చిన్న' అనీ చెప్పారు.

'లోపలికి వచ్చి కూచో మామా! నాన్న ఇప్పుడొస్తాడులే' అంటూ పెద్దోడు చెబుతున్నట్టే నా వెనుక మోటారుబైక్ ఆగిన శబ్దం.

'అద్దో నాన్న' అంటూ వాడు అంటూంటే తిరిగి చూశాను.

సత్యం హెల్మెట్‌ని తల నించి వేరు చేస్తూ నవ్వుతూ నాతో కరచాలనం చేశాడు.

ఇంట్లోకి వెళ్ళి కూచున్నాం.

"మీ మిసెస్ ఎక్కడ సత్యం?" అడిగాను.

"ఇంక కాసేపట్లో వస్తుందిలే... పక్కన ఉన్న పల్లెకు పోయింది. మాకు పల్లె ప్రజలతోనే కదా పని" అన్నాడు సత్యం.

సత్యం వాళ్ల పని అమ్మాయి కాఫీ ఇచ్చింది. మేమిద్దరం మాటల్లో పడిపోయాం. పిల్లలిద్దరూ వాళ్లనాన్నని రకరకాలయిన ప్రశ్నలు అడుగుతూనే ఉన్నారు. ఏ మాత్రం విసుగు లేకుండా హాయిగా సమాధానమిస్తూ ఉన్నాడు - ఒకవైపు నాతో మాట్లాడుతూనే.

"ఆంధ్రదేశంలో ఉన్న ఆంగ్ల కుటుంబాన్ని చూడాలని వస్తే అచ్చ తెలుగు కుటుంబం కనిపిస్తాఉంది సత్యం... నా ఊహల్ని తలకిందులుగా చేసినావు. పిల్లలిద్దరూ 'మామా' అంటూ నన్ను పలకరిస్తూ ఉంటే ఏదో తెలియని మమకారం కలిగింది నాకు." అన్నాను.

నవ్వుతూ - "ఇంగ్లీషు భాష మనకు అవసరమే... అంతవరకే దాన్ని వాడుకుంటాం. మన భాషనీ, సంస్కృతినీ ఎందుకు వదిలేసుకుంటాం. ఇంకా మా ఆవిడ తెలుగుని వింటే ఆశ్చర్యపోతావు. ఆవిడ మలయాళీ కదా - ఇంగ్లీషు వాళ్ళ పెంపకంలో ఇంగ్లీషు తప్పా మరొక భాష తెలీదు. ఇక్కడి ప్రజల్లో పని చేయాలంటే ఇంగ్లీషు పనికి రాదు. చాలా తొందరగా తెలుగు నేర్చుకుంది." అన్నాడు.

అక్కడినించీ బయల్దేరుతూ "ఈసారి అనంతపురానికి వస్తే తప్పకుండా మా ఇంటికి పిల్లల్తో పాటూ రావల్ల" అన్నాను.

పిల్లలిద్దరూ నవ్వుతూ దగ్గరకొచ్చి "టాటా మామా! టాటా మామా!" అంటూ వీడుకోలు పలుకుతుంటే, ఇద్దర్నీ ముద్దాడాను. ఎందుకో నా కళ్ళల్లో నీటిపొర...

• చినుకు ఉగాది ప్రత్యేక సంచిక - ఏప్రిల్, *2008* •